-1-

1091

KWESTIONARIUSZ

b. jenca - internowanego - wieznia - "lagiernika" - zeslan[illegible] w [illegible]

109[illegible]

REFERAT HISTORYCZNY

1/DANE OSOBISTE. (Imie, Nazwisko, stopien, wiek, zawod i stan [illegible]).

Alfons Staszewski, plut. 38 lat, funkc. P.P. (służby Śledczej) żonaty 1 dziecko

2/DATA I OKOLICZNOSCI ZAARESZTOWANIA.

Dnia 10 lipca 1940 r. razem z innymi internowanymi na Litwie Kowieńskiej - wywieziony do Ros. Sow.

3/NAZWA OBOZU (wiezienie - miejsca przymusowych robot).

Obóz Śledczy w Kozielsku, później przymusowe roboty jako zesłaniec na półwyspie Kolskim.

4/OPIS OBOZU WIEZIENIA i t.p. (teren, budynki, warunki mieszkaniowe, hygieniczne).

Obóz w Kozielsku - Klasztor prawosławny ogrodzony murem wysok. 4-5 mtr. i poza murami płot w trzy rzędy z drutu kolczastego, zaś dookoła stały wieże w których znajdowały się posterunki N.K.W.D. obsadzone R.K.M. i reflektorami o silnym świetle. Zamieszkiwali w budynkach klasztornych i w cerkwi po 400-600 osób. Na półwyspie Kolskim obóz był rozmieszczony w okolicznościach bagnistych - zamieszk. pod gołym niebem, lub w [illegible] [illegible] z prześcieradeł, lub koców. Budynków nie było, ani namiotów. Warunki hygieniczne bardzo złe, brak wody, najdła [illegible] opału i t.p.

5/SKLAD JENCOW, WIEZNIOW, ZESLANCOW (Narodowosc, katergoria przestepstw, poziom umyslowy i moralny, wzajemne stosunki etc.)

Obóz składał się z ponad 4 tysięcy ludzi [illegible] [illegible] narodowości polskiej, o poziomie umysłowym średnim, [illegible] przeważnie byli to urzędnicy państwowi np. policja, straż graniczna. K.O.P. podoficerowie, zawod. z admin. [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] były zaliczeni do kateg. przestępców politycznych. Stosunki wzajemne były dobre. Słabsi duchowo; byli potrzymywani przez silniejszych, a których było większość, którzy wierzyli o odzyskaniu wolności i Ojczyzny.

6/ZYCIE W OBOZIE, WIEZIENIU i t.p. (przebieg przecietnego dnia, warunki pracy, normy, wynagrodzenie, wyzywienie, ubranie, zycie kolezenskie i kulturalne etc.).

Praca była ciężka - przy budowie lotniska i dróg w bagnach, wynagrodzenia nie dawano żadnego, norm niewyznaczano. Praca podzielona była na dwie tury po 12 godzin tj. I zmiana od 8 rano do 8 wiecz. II zmiana od 8 wiecz. do 8 rano. Wyżywienie 30-40 gr. chleba i to co 2-gi - 3-ci dzień, oraz pół litra zupy z żytniej mąki bez tłuszczu. Ubranie wydane sowieckie, wat. spodn. kurtka „bu[illegible]" czapka trzewiki i jedna para bielizny. Życia koleżeńskiego, ani też kulturalnego nie było, ponieważ każdy był wygłodzony i przemęczony duchowo i fizycznie.

7/STOSUNKI WLADZ NKWD DO POLAKOW (sposob badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna, informacje o Polsce etc.).

Badano w różnych porach dnia i nocy, trzymano na badaniu po 10-12 godzin, zamykano w piwnicach, bito prętami stalowemi i pięścią, na śniadanie dano 2-3 śledzie i około 15-20 gr. chleba i [illegible] [illegible] 2-3 dni na badaniu, nie dawano wody. Sadzano za najdrobniejsze przewinienie do jam z wodą nago, lub w bieliźnie, w czasie gdy padał deszcz ze śniegiem i wiatr zimny. Propaganda komunistyczna pogardliwie była [illegible] - za [illegible] [illegible] i przedstawiała [illegible], mówiąc że polska [illegible] większa nie była, lecz nie [illegible], gdy [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible] propagandy wyzywająco - później zaś że [illegible] nie odzyskamy, a na całym świecie zapanuje komunizm.

8/POMOC LEKARSKA, SZPITALE, SMIERTELNOSC (wymienic nazwiska zmarlych).

Pomocy lekarskiej nie było, ponieważ że było 2-ch polskich lekarzy oficerów, lecz nie mieli bez [illegible] lek, nawet jodyny [illegible]. Lekarz polski miał prawo zwolnić od pracy chorego polaka w wypadku [illegible] [illegible] się, lub o ile chory miał ponad 39° gorączki.

W obozie Kozielsk zmarł st. post. Kucharski Władysław i post. P.P. Hodeiko Edward [illegible] [illegible] z powodu [illegible] [illegible] [illegible], oraz kilku oficerów [illegible] [illegible] - nazwisk ich nie pamiętam.

9/CZY I JAK UTRZYMYWAL LACZNOSC Z KRAJEM I RODZINA.

Początkowo można było pisać jeden list do rodziny - na miesiąc i jeden (tylko jeden) otrzymać, później zabroniono i żadnej łączności nie było.

10/KIEDY ZOSTAL ZWOLNIONY I W JAKI SPOSOB DOSTALA SIE ARMII.

Po zawarciu Paktu Polsko-Sowieckiego - w końcu m-ca sierpnia 1941 roku - załadowany do pociągu około 2 tysięcy ludzi i przewiezieni rozkazem koło Tockoje gdzie organizowała się Armia Polska.

M.P. dnia 14.II.43 r.

A. Staszewski